

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ SANAT ve
TASARIM DERGİSİ (MUJAD)**
MARMARA UNIVERSITY JOURNAL of ART
and DESIGN (MUJAD)

2024 Aralık, Cilt: 15, Sayı: 2
2024 December, Vol. 15, No. 2

Sanat ve tasarım alanında hakemli bir dergidir.
It is a refereed journal in art and design.

Yaygın-sürelili bir yayındır. Yılda iki kez yayımlanır.
It is a periodical journal. It is a biannual journal.

Dili: Türkçe-İngilizce
Language: Turkish-English

Sahibi / Owner

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına
İmtiyaz Sahibi
Prof. Dr. Mustafa Kurt (*Rektör/Rector*)

Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief

Doç. Seçkin Sevim,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Yayın Editörü / Publishing Editor

Dr. Öğr. Üyesi Emine Vagtborg,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Sanat Editörü / Art Editor

Doç. Lale Altunel,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Tasarım Editörü / Design Editor

Doç. Cem Kara,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

**Dil Editörü (Türkçe) /
Language Editor (Turkish)**

Doç. Seçkin Sevim,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

**Dil Editörü (İngilizce) /
Language Editor (English)**

Dr. Öğr. Üyesi Emine Vagtborg,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

**Editör Yardımcısı (Yayın) /
Co-Editor (Publishing)**

Kübra Arslan İrey,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

**Editör Yardımcısı (Yayın) /
Co-Editor (Publishing)**

Yiğit Karcı,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

**Editör Yardımcısı (Son Okuma) /
Co-Editor (Proofreading)**

Çağdaş Umut Bektaş,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

**Editör Yardımcısı (Mizanpaj) /
Co-Editor (Layout)**

H. Gamze Çöllü,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Aygün Dinçer Kırca,
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
TÜRKİYE

Prof. Dr. Esra Aliçavuşoğlu Karaveli,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Dr. Gülay Karşıcı,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Dr. Hale Gezer,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. İdil Akbostancı,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Meltem Eti Proto,
Rome University Of Fine Arts, İTALYA

Prof. Seçkin Tercan,
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
TÜRKİYE

Doç. Dr. Bilgen Aydın Sevim,
Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Kerem Ozan Bayraktar,
Sabancı Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Mesude Hülya Doğru,
Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Dr. Seda Yavuz,
İstanbul Üniversitesi, TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Seden Odabaşoğlu,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Görsel Tasarım / Visual Design

Doç. Cem Kara,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Son Okuma / Proofreading

Yiğit Akdağ,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Mine Gülşen,
Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE

Serpil Yılmaz,
Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE

ISSN: 2980-2822

Marmara Üniversitesi Yayınları

Marmara Üniversitesi Yayınevi

Marmara University Press
Göztepe Kampüsü 34722 Kadıköy, İstanbul
Tel / Phone: (0216) 777 14 08
Faks / Fax: (0216) 777 14 01
E-posta / E-mail: yayinevi@marmara.edu.tr

Adres / Address

Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi
(MUJAD)
Marmara Üniversitesi - Güzel Sanatlar Fakültesi
Acıbadem Caddesi, Küçükçamlıca
34718 - Kadıköy - İstanbul
Tel / Phone: 0216 777 46 00
E-posta / Email: mujad@marmara.edu.tr

Makalelerin sorumlulukları yazarlara aittir.
Authors are fully responsible for their papers.

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Ağâh Tarkan Okçuođlu,
İstanbul Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Dr. Burcu Pelvanođlu,
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
TÜRKİYE

Prof. Bülent Erçetin,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Dr. Ece Emine Karşal,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Emre İvizler,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. H. Tonguç Tokol,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Henry Hildebrandt,
University Of Cincinnati, SAID, DAAP, AMERİKA

Prof. Dr. M. Biret Tavman Ertuđrul,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Dr. Mehmet Reşat Başar,
İstanbul Okan Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Sevim Arslan,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Prof. Sotirios Papadopoulos,
Accademia di Belle Arti di Verona, İTALYA

Doç. Dr. Ayşe Hazar Köksal,
Özyeđin Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Bob Krikac,
Washington State University, AMID, AMERİKA

Doç. Devabil Kara,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Mehmet Ali Müstecaplıođlu,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Nalan Danabaş,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Nurettin Bektaş,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Bahtiyar,
Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından 2010-2022 yılları arasında *Sanat-Tasarım Dergisi* olarak yayımlanan dergimiz, 2023 yılından itibaren *MUJAD (Marmara University Journal of Art and Design / Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi)* adıyla yayın hayatına devam etmektedir.

Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez yayımlanan *MUJAD*, sanat ve tasarım alanlarında akademik çalışmalar yapan araştırmacıları bir araya getirerek nitelikli bir tartışma ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. *MUJAD* aynı zamanda lisansüstü eğitimlerine devam etmekte olan sanatçı, tasarımcı ve akademisyenlere de çalışmalarını paylaşma imkânı sağlayacak; uzun uğraşlar sonucu ortaya çıkmış olan çalışmaların okuyucuyla buluşmasına aracı olacaktır. Dergide yayımlanacak yazıların sanat ve tasarım alanlarındaki tartışmaları derinleştirerek literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

DergiPark platformunda yer alan *MUJAD*, sanat ve tasarım alanlarındaki tüm teorik ve pratik bakış açılarına yer vermeyi misyon olarak belirlemiştir. Resimden sinemaya, geleneksel sanatlardan endüstriyel tasarıma kadar uzanan akademik çalışmaların yanı sıra sanat tarihi, sanat felsefesi ve sanat sosyolojisi alanlarında yazılmış makaleler de derginin kapsamındadır.

Our journal, which was published by Marmara University Faculty of Fine Arts as Art-Design Journal between 2010-2022, continues its publication life as *MUJAD (Marmara University Journal of Art and Design)* since 2023.

MUJAD, which is published twice a year, in June and December, aims to create a qualified discussion environment by bringing together researchers who conduct academic studies in the fields of art and design. *MUJAD* will also provide artists, designers and academicians who are continuing their postgraduate education with the opportunity to share their work; it will be an intermediary for the works that have emerged as a result of long efforts to meet with the reader. The articles to be published in the journal are expected to contribute to the literature by deepening the discussions in the fields of art and design.

MUJAD, which is on the DergiPark platform, has set as its mission to include all theoretical and practical perspectives in the fields of art and design. In addition to academic studies ranging from painting to cinema, from traditional arts to industrial design, articles written in the fields of art history, philosophy of art and sociology of art are also within the scope of the journal.

İÇİNDEKİLER

TABLE of CONTENTS

Araştırma Makaleleri / Research Articles

- 186-211 **Mehmet Şahin, Alper Raif İpek**
Sayısallaşan Teknolojilerle Ambalaj Tasarımı ve Üretimi Sürecinde Yaratıcı Çözümlerin İncelenmesi
Examining Creative Solutions in Packaging Design and Production Process with Digitalizing Technologies
- 212-231 **Ergün Arda**
Atık Camları Seramik Kalıp İçerisinde Şekillendirme Yöntemleri ve Uygulamalar
Methods and Applications of Shaping Waste Glass in Ceramic Molds

Derleme Makaleler / Review Articles

- 232-250 **Yavuz Alkaya**
Portre Fotoğrafçılığında Bedenin İfade Gücü
The Expressive Power of the Body in Portrait Photography
- 251-273 **Ayşegül Düşek Erken**
Ölünün Ölümüne Teslim Edilişi: Çağdaş Sanatta Ölümün Biricikliği
The Delivery of the Dead to Death: The Uniqueness of Death in Contemporary Art

Çeviri Makale / Translated Article

- 274-307 **Luca Grilli, Mattia Pedota; Çev. Seden Odabaşioğlu**
Yaratıcılık ve Yapay Zekâ: Çok Düzeyli Bir Bakış Açısı
Creativity and Artificial Intelligence: A Multilevel Perspective

Kitap İncelemesi / Book Review

- 308-315 **Çağdaş Umut Bektaş**
Varolmayana Biçim Vermek

Röportaj / Interview

- 316-326 **Muhammed Zakir Aydın**
Feyzi Tuna: "Mesleğe olan sevgim beni ayakta tuttu ve devam etmemi sağladı."

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak 2010 yılından bu yana yayımladığımız *Sanat-Tasarım Dergisi*'ni on dördüncü sayısından itibaren sizlere *Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi / Marmara University Journal of Art and Design (MUJAD)* olarak ulaştırmanın mutluluğunu yaşıyoruz. *Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi* hem kendi disiplini hem de ilişkide olduğu diğer alanlara yaptığı katkı ve sürekliliği ile önemli bir misyonu yerine getirmeye devam ediyor.

Dergimiz; sanat ve tasarım alanındaki teorik, pratik ve eleştirel bakış açılarını çeşitlendirecek özgün araştırmalara yer vermekte olup sanatın disiplinler arası bir çerçevede yeni bir dil üzerinden devam ettiği inancıyla bu yaklaşımları örnekleyen, tarihsel bağlamda inceleyen çalışmaları konunun uzmanlarıyla bir araya getirmeyi hedeflemektedir. Dergimiz aynı zamanda lisansüstü eğitimlerine devam etmekte olan genç sanatçı, tasarımcı ve akademisyenlere de çalışmalarını paylaşma imkânı tanımakta ve uzun uğraşlar sonucu ortaya çıkmış olan bu çalışmaların okuyucuları ile buluşmasına aracı olmaktadır. *Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*; sanat tarihi, sanat felsefesi, sanat sosyolojisi gibi alanlarda yazılmış makalelerin yanı sıra edebiyattan müziğe, resimden mimariye kadar sanat ve tasarım alanındaki tüm akademik çalışmaları da kapsamaktadır.

Yılda iki kez yayımladığımız *Marmara Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*'nin sanat ve tasarımla ilgilenen herkese katkıda bulunacağını umut ediyor ve derginin hazırlanmasında büyük katkıları olan Yazı İşleri Müdürü Doç. Seçkin Sevim; Alan Editörleri Doç. Cem Kara ve Doç. Lale Altunel; Yayın Editörü Dr. Öğr. Üyesi Emine Vagtborg; Editör Yardımcıları Arş. Gör. Kübra Arslan İrey, Arş. Gör. Yiğit Karıcı, Arş. Gör. Çağdaş Umut Bektaş, Arş. Gör. H. Gamze Çöllü, Arş. Gör. Yiğit Akdağ ile değerli Yayın Kurulu ve Danışma Kurulu üyelerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Emre İkişler
Dekan